

iz kmetijskih domov

KOZJANEC SEM...

O čem je govoril na prvi seji konference ZKS Vinko Jagodič

Upam si trditi, je rekel Vinko Jagodič, da v Sloveniji nimamo nerazvitih občin, ampak nerazvita področja. Že v dosedanjih razpravah smo lahko zasledili dokaj smešna izhodišča pri ocenjevanju nerazvitosti. Nerazvita hoče biti že skoraj sleherna slovenska občina. Prepričan sem, da tako ne bomo rešili ničesar. Po mojem določa nerazvitost poleg ostalih vplivov tudi to, kolikor manj je v občini razvitih centrov in kolikor večje področje občine je nerazvito.

Sem s Kozjanskega, o katerem se po revoluciji ni veliko slišalo in kjer se tudi ni veliko spremenilo. Zavedam se, da to ni edino nerazvito področje na Slovenskem, prepričan pa sem, da je najmanj razvito.

Ta subregija se razteza na področju šestih občin, a ima vsega nekaj sto delovnih mest na več kot 20.000 prebivalcev. Na dokaj obsežnem področju poznata asfalt le dve večji središči, sicer pa so vse ceste makadamske, nekatere zaradi plazov po eno do dve leti zaprte za ves promet.

Vse nekoliko bolj odročne ceste spadajo v tisto kategorijo slovenskih cest, ki jih pozimi ne plujejo ali pa jih občine na pritisk občanov plujejo na svoje stroške. Na takih področjih hodijo otroci po eno do dve uri (v eno smer) v sto in več let stare osnovne šole, ki so brez primerne kurjave in kabinov. Celo Kozjansko pozna le eno telovadnico.

ZAPOSTAVLJENO KOZJANSKO

Mnogo govorimo o urejanju otroškega varstva, vendar 20.000 občanov tega območja ne pozna te dobrine. Če bi pogledali po slovenskih višjih in visokih in srednjih šolah, bi zelo hitro prešteli študente in dižake s tega področja. Zobozdravnik pride na približno 8.500 prebivalcev. Glede na materialno stanje celjskega zavarovanja pri najvišji prispevni stopnji v Sloveniji zmoremo na celotnem področju komaj tri zdravniške splošne prakse.

Okrog 1.500 občanov nima nobene zdravstvene zaščite, ker ne more plačati prispevka za kmečko zavarovanje.

Na podlagi povedanega predlagam ukrepe, ki jih imamo za hitrejši razvoj nerazvitih področij za najnujnejše:

1. Srednjeročni načrt razvoja manj razvitih področij, in sicer v konkretnih določilih, ki bodo omogočila večanje razlik v razvitosti posameznih območij na Slovenskem.

2. Na podlagi sprejetega statuta nerazvitih območij je treba naložiti pristojnemu republiškemu skladu, da prednostno pod posebnimi pogoji (mislim na oceno zmogljivosti občinskih skupščin in lokalnega gospodarstva) začne rekonstruirati osnovno cestno mrežo II. in III. reda. Sodim, da za to niso potrebne velike študije.

3. Republiška izobraževalna skupnost, izvršni svet in skupščina SRS naj razmislijo o dolgoročnejših in večjih sredstvih za izgradnjo potrebnih osnovnih šol ob zmogljivi udeležbi občinskih skupščin.

Tem objektom je treba priključiti objekte otroškega varstva.

POTREBNA JE SOLIDARNOST

4. Sekretariat za zdravstvo in komunalna skupnost socialnega zavarovanja SRS naj izdelata najkasneje do konca leta 1970 koncept nacionalne solidarnosti v prispevkih in integraciji malega slovenskega prostora v enotno slovensko rizično skupnost.

Enako je treba rešiti vprašanje kmečkega zavarovanja, vendar s sofinanciranjem, za katero je ustvariti sodelovanje občinskih proračunov ali širše družbene skupnosti.

5. Zavedajoč se, da je po socialni sestavi izredno problematičen položaj zasebnega kmetijstva na nerazvitih področjih, čeprav nam je potreben nacionalni koncept, je po mojem težiti po dvojem in sicer:

— komite za kmetijstvo in gozdarstvo, republiška gospodarska zbornica in po njej angažirane strokovne službe naj do konca leta 1970 izdelajo koncept z vsemi elementi, kakšne zasebne kmetije so perspektivne in jim je treba dati družbeno pomoč in spodbudo.

— Skupščine občin naj bi na podlagi teh meril izvedle oceno deagrarizacije in ugotovile število nepreskrbljenih ljudi, ostarelih, otrok, bolnih itd., in na drugi strani število latentno nezaposlenih, ki jim bo nujno najti zaposlitev.

Treba je družbeno urediti tudi vprašanje domačij, ki bodo ostale brez nasledstva.

6. Združeno gospodarstvo v zbornici, združenjih in bankah naj upošteva obstoj nerazvitih območij in prouči možnost plasmaja sredstev v povečane proizvodne zmogljivosti nižje organske sestave kapitala v obrobne centre.

7. Republiška izobraževalna skupnost naj bi iz sredstev za štipendiranje olajšala pridobitev štipendij mladini z nerazvitih področij, in tako pripomogla k boljši kvalifikacijski sestavi zaposlenih.

Kar najbolj je v naporih za hitrejši razvoj nerazvitih področij angažirati občinske skupščine. Tudi regije, predvsem na njihova središča, bi se morala bolj vključevati v reševanje teh vprašanj. Imam občutek, da so središča regij tu preveč avtarkična.

Ponovno poudarjam, da si ne smemo dovoliti nadaljnjega odpiranja škarij v škodo nerazvitih in da se moramo zavedati tako gospodarskih kot dokaj težkih političnih posledic, če bi to še nadalje dovoljevali.

ZIMSKI TURIZEM - KAJ JE TO?

● Zal kaže, da se bomo še nekaj let prebujali in ugotavljali, da samo veselice ne bodo služile za razvoj turizma. Medtem, ko v poletnem času v zadnjih letih že ugotavljamo napredek, je zimsko obdobje za nas še neznanka.

● Ob novoletnih praznikih, ki je staro in mlado pohitelo praznovati v kraje za katere je smatralo, da jim bodo nudili vse, se je večina vrnila z dolgimi nosovi. Celo iz krajev, ki so že pred leti med prvimi poskrbeli tudi za športne užitke, je bila letos — tema.

Letošnja zima je zaradi obilice snega presenetila tudi napovedovalce. V krajih, kjer turizem pomeni in predstavlja enega izmed najmočnejših virov dohodka, je bilo ob tem veselja veliko.

Zdraviški kraji, ki so še pred nekaj leti v zimskem obdobju utonili v dremavo spokojnost, zdaj več tega »užitka« nimajo, kajti z boljšo organizacijo dela in propagando so turizem raztegnili na skoraj celo leto. V teh krajih iz leta v leto bolj skrbje za razvedrila, zabavo in športno rekreacijo, tako, da gostje, ki v zimskem času obiščejo te kraje niso preveč prikrajsani.

Razen nekaj pri nas bolj znanih zimskošportnih centrov, zimski turizem še ni

pogoltnil korenin. Na celjskem območju je najbolj znana Celjska koča pod Tolstom, na severni strani Lince in seveda zdaj Golte. Zal doslej še nismo posebej statistično obravnavali zimskega turizma in zato ni moč točno ugotoviti, kolikšen delež in vrednost predstavlja v našem gospodarstvu. Medtem, ko Golte s svojo specialno vlogo ne dvomno pomenijo največji doprinos k razvoju te vrsti, smo priče fenomenalnemu pojavu v Libojah.

Podobnih krajev, ki so začeli z majhno vlečnico je pri nas več. Od Gornjega grada, Brdca, Ljubnega in Svetine pa do smučišča na Mozirski. Toda v večini teh krajev, za katere pomeni takšna ali podobna vlečnica v resnici le pre-

SO LIBOJSKE SMUČINE PRELOMNICA V MISELNOSTI, DA JE MOČ TUDI V SKROMNIH RAZMERAH USTVARITI POGOJE ZA ZIMSKI TURIZEM?

stiž, so vlečnice onemele. Tako na primer niso obratovale ob novoletnem praznovanju, ko v te kraje pride največ tujcev v Mozirju in Gornjem gradu. Čeprav je bilo samo v Gornjem gradu nekaj deset gostov iz Zagreba.

Libojčani, točneje peščica entuziastov iz Žalca je s svojim amaterskim delom predvsem pa z voljo potisnili na trg kraj, ki je bil doslej širše znan po keramiki in premogovniku, zdaj pa osvaja stare in mlade privrženca zimskega športa. O ureditvi, opremljenosti in pogojih rekreacije v Libojah je bilo v zadnjem času že mnogo povedanega. Ob tem bi mogoče dodali še to, da druge službe, ki bi imele prav od tega hitre in uspešnega razvoja največ koristi, le capljajo za organizatorji smučarske rekreacije. Tako, kot je bilo to v Gornjem gradu, kjer so pogoj idealni ob dejstvu, da je

nekaj deset tujstkih sob neizkoriščenih, tako na Ljubnem, kjer gostinci niso našli takoj skupnega jezika in v Mozirju, kjer žičnica na Brdcih gostince v glavnem ne briga. Libojčani danes nimajo možnosti, da bi odigrali enakovredno vlogo pri stvarjenem turizmu, vendar kaže, da tudi do tega dne ne gredo daleč.

Mogoče bi se miselnost naših ljudi nekoliko spremenila, če bi lahko posredovali otipljive podatke o vrednosti teh raznih vlečnic. Verjetno bi se marsikdo zamislil o navedbi točnih podatkov o številu gostov, nočnih in vrednosti nakupov, če bi bilo to že zdaj lahko. Tako pa še danes predvsem tistim, ki od zimskega turizma lahko pričakujejo največ materialne koristi ni jasno kaj je sploh zimski turizem! Vsekakor nismo samo organizatorji noveleznih zabav!

J. SEVER

VEČJI OSEBNI DOHODEK ZA LAŠKE RUDARJE

● Sindikalna organizacija in organizacija ZK v rudniku Laško iščeta možnosti za pri-

PRAZNIK SLOV. KONJIC

Dan, ko praznuje občina Slovenske Konjice svoj praznik, so si mnogi ljudje po vsem svetu zapisali v svoj spomin s črnimi črkami. Spomin na sto talcev v Stranica pri Frankolovem. Vsako leto znova počastijo prebivalci Slovenskih Konjic spomin na ljudi, ki so umrli kot žrtve brezmejnega divjanja okupatorja. Hudo je svojcem, prijateljem, znancem in vsem, ki so kdaj trpeli pod okupatorjem tako, kot je trpelo naše maloštevilno vendar veliko ljudstvo.

Letos bo na ta dan ob 10. uri dopoldne v Slovenskih Konjicah slavnostna seja občinske skupščine in občinskega združenja Zveze borcev NOV. Petindvajset najzaslužnejših občanov bo dobilo priznanja občinske skupščine. Več ljudi bo dobilo odlikovanja za svoje nesebično in požrtvovalno delo. Seje se bodo udeležili tudi svoji frankolovski žrtve, predstavniki sosednjih občin in občine Liptovski Mikulaš iz Slovaške.

Ob 11. uri bodo v Domu kulture odprli razstavo slikarskih del akademskega slikarja Ive Šubica, uro pozneje pa razstavo celjskega Muzeja revolucije na temo »Po poteh XIV. divizije«.

Člani kulturnih skupin Slovenskih Konjic, pevski zbori, učenci glasbene šole in recitatorji pripravljajo za udeležence seje daljši kulturni program.

Pred obletnico strahotnega zločina pa se bodo mladi pomerili v šahu, namiznem tenisu, košarki in smučanju. Prav tako kot lani bodo najboljši na svečani seji dobili prehodne pokale.

Skupno z občani Slovenskih Konjic praznujemo s tiho mislijo na žrtve 12. februarja tudi mi.

M. Senčar

bliževanje osebnih dohodkov kolektiva republiškemu povprečju.

● Razmere v rudniku narekujejo mimo generalne: preusmeritve, še sprotne in nič manj pomembne napore.

Sindikalna in partijska organizacija v kolektivu rudnika Laško že nekaj let zelo vstrajno delujeta v osrčju problematike tega podjetja. Lahko trdimo, da ima kolektiv pri svojih nevednostih tudi še srečo, kajti poznamo primere, da so mnogi, ki bi bili ogroženim delovnim skupnostim najbolj potrebni, zapuščali barko. Sindikalno vodstvo in komunisti v tem kolektivu izkoristijo vse možnosti, ki so jim dane, da v tem kritičnem obdobju zastopajo interese kolektiva, naj bo dolgoročnega ali pa cel splot kratkoročnih.

Kolektiv Laškega rudnika se nahaja sredi bitke za preusmeritev, vendar je treba do takrat tudi preživeti vse vmesne dni. Kakor je že običaj, se vedno nagrmadi več težav na ista ramena in kakor kaže, jih taka ramena tudi voljnejše prenašajo, kot drugi samo po eno breme.

Rudnik, kot je znano, je že dlje časa v težavah zaradi visokih proizvodnih stroškov, zaradi invalidne delovne sile, zaradi podražitev reprodukcijskih sredstev in materiala. K vsemu pa so navržene še izredno težke jamske razmere, pritiski na delovišča v jami, vdori vode, težave s transportom in končno še gripa, ki je položila v posteljo 140 ljudi v tem petstočlanskem kolektivu. Posledice so jasne. Proizvodnost se je zmanjšala in s tem planiran uspeh, ki za minulo leto znaša 4.000 ton premoga.

Kakšne posledice ima to, ni težko uganiti. Obetajo se slabši osebni dohodki, leti pa so že itak pod republiškim povprečjem in tudi v občinskem merilu niso v zgornji polovici.

Politične organizacije so v kolektivu kot kaže najbolj prisotne. Te dni se resno pogovarjajo o možnosti poveča-

ja osebnih dohodkov zlasti tistim delavcem, ki imajo najnižje dohodeke in rudnik ima takšne, ki dosegajo komaj 500 novih dinarjev, čeprav ne veliko. 1005 dinarjev je povprečje, a ne pozabimo da je to rudarski kolektiv in da se rudnik ne imenuje Huda jama kar iz šale.

Kaj predvidevajo komunisti in vodstvo sindikata?

Predvidevajo, da je nekaj moč storiti in da je to tudi nujno poskusiti, kajti stati ob strani, ko se utegnejo razmere poslabšati, bi bilo neodpušljivo. Zato nameravajo podvzeti ukrepe in ugotoviti, če ni mogoče pridobiti nekaj z izboljšanjem organizacije dela (kar velja predvsem za

zunanje obrate) in z zmanjšanjem proizvodnih stroškov. Ne izključujejo tudi možnost nadaljnje narušitve delitvenega razmerja, ki je že zdaj tak, da gre 94 za osebne dohodke in 6 za sklade. Končni je tu še zadnja možnost, da podražijo nekatere vrste premoga.

Kakorkoli že, čudeža, s katerim bi se izognili vsem na vedenim možnostim, ne pričakujejo. Nekaj od omenjenega bo moralo biti cilj akcije, ali pa morda kar vsa možnost po vrsti. Kako s bodo odločili in kakšne rešitve predložili samoupravnim organom, bo znano kratkem.

JURE KRASOVEC

POVEČANJE, KI KOMAJ ZADOŠČA

Za socialno varstvo v celjski občini letos za 111,3 odstotke več denarja

Sestavljanje predlogov občinskih proračunov je povzročilo tudi živahno dejavnost svetov. Med tistimi, ki so že razpravljali o predlogih finančnih načrtov svojih skladov, je tudi svet za socialno varstvo skupščine občine Celje, ki k razloženim stališčem in številkam ni imel posebnih pripomb.

Potrebe urejenejšega socialnega varstva na celjskem območju so seveda zelo velike. V minulem letu je bilo na primer v rejništvu 165 otrok, v mladinskih domovih se je vzgajalo več kot 30 učencev, socialne podpore je prejelo 463 socialnih podpirancev, v domovih za ostarele ljudi je živelo 177 oseb, iz sredstev sklada pa so krill tudi stroške zdravstvenega varstva socialnih podpirancev, zdravstvenje nepremožnosti, subvencionirali varstvo otrok v varstvenih ustanovah, organizirali počitniške kolonije, regresirali šolske malice in podobno. Izdatki v te namene

so precejšnji, toda če upoštevamo, da so na primer najnižje socialne podpore švedno 50 ND mesečno in d je povprečna podpora sam 170 ND mesečno, potem je očitno, da bi to področje potrebovalo še veliko več sredstev.

V predlogu za letošnje leto je za namene socialnega varstva rezerviranih 4 milijonov 300 tisoč ND, ali za 111,3 odstotke več denarja kot v minulem letu. Ker ima skladi tudi lastne dohodke, ki bodo letos manjši kot lani je zanimivo primerjati tu delež proračuna. Le-ta naj znaša približno 3 milijonov 870 tisoč ND, kar je za 15 odstotke več kot v letu 1969. Kljub razmeroma precejšnjem povečanju pa računamo da bo tudi letos ostalo v rejništvu enako število rejcev, medtem ko bi nekatere socialne podpore zvišali za 10 odstotkov. Tudi pri drugih izdatkih ne predvidevajo povečanja števila koristnikov, toda upošteva vse stroške je planirano povečanje sredstev sklada opravičljivo in zumljivo.